

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до проєкту наказу Міністерства охорони здоров'я України
«Про затвердження Змін до Державних санітарних норм та правил
«Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною»
та внесення зміни до Державних санітарних норм та правил «Показники
безпеки та окремі показники якості питної води в умовах воєнного
стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру»**

1. Мета

Проєкт наказу Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Змін до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (далі – проєкт наказу) розроблено з метою забезпечення населення, доброякісною і безпечною водою призначеною для споживання людиною з урахуванням директиви Ради 2013/51/Євратом від 22 жовтня 2013 року, що встановлює вимоги щодо захисту здоров'я населення щодо радіоактивних речовин у воді, призначеній для споживання людиною (далі – Директива 2013/51/Євратом).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт наказу розроблено відповідно частини другої статті 26 Закону України «Про систему громадського здоров'я», підпункту 4 пункту 115 Плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 лютого 2024 року № 133-р.

Внесення змін до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 01 липня 2010 року за № 452/17747, обумовлене необхідністю узгодження національного законодавства з вимогами Директиви 2013/51/Євратом, яка встановлює специфічні вимоги щодо контролю радіоактивних речовин у воді, призначеній для споживання людиною, з метою забезпечення високого рівня захисту здоров'я населення.

Також прийняття проєкту акту обумовлене необхідністю уточнення деяких санітарно-токсикологічних показників якості та безпеки питної води (тригалогенметали, хлороформ) в Державних санітарних норм і правил «Показники безпеки та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру, врегулювання механізму визначення, за якими критеріями ситуація визначається як «окремий випадок», та граничні терміни, протягом яких можливо застосувати встановлений для такого випадку норматив без ризиків для здоров'я населення.

При розробці Державних санітарних норм і правил «Показники безпеки та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних

ситуаціях іншого характеру», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 квітня 2022 року № 683, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 травня 2022 року за № 564/37900, були враховані рекомендації ВООЗ щодо вмісту хлороформу в питній воді ≤ 300 мкг/л, а також зазначено, що цей норматив може використовуватися лише в окремих випадках, пов'язаних з місцевими умовами.

За розрахунками Державної установи «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України» норматив хлороформу ≤ 300 мкг/л відповідає верхній межі прийнятого канцерогенного ризику ($10^{-4} - 10^{-6}$).

За таких умов згідно з вимогами Директиви 2020/2148 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2020 року про якість води, призначеної для споживання людиною (стаття 15), можливо рекомендувати використання зазначеного нормативу на термін до 6-ти років.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом наказу пропонується затвердити зміни до Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» та встановити вимоги щодо захисту населення від радіонуклідів у воді призначеній для споживання людиною та джерелах водопостачання, параметричні показники радіоактивних речовин радон (Rn-222): 100 бекерель/літр (Бк/л); тритій (H-3): 100 бекерель/літр (Бк/л) Індикативна доза (ІД): 0,1 мЗв/рік та вимоги щодо визначення індикативної дози.

Також документ має на меті впровадити процедуру моніторингу та контролю якості води, шляхом визначення частоти моніторингу радіоактивних речовин у питній воді; методи відбору проб та аналізу радіоактивних речовин відповідно до міжнародних стандартів ISO; інформування громадськості про результати моніторингу та заходи, що вживаються.

Проєктом наказу вносяться зміна до Державних санітарних норм і правил «Показники безпечності та окремі показники якості питної води в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуаціях іншого характеру» в частині уточнення щодо вмісту санітарно-токсикологічного показника - «хлороформ» на рівні ≤ 300 мкг/л та обмежується строк щодо його застосування на період надзвичайних ситуацій.

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Закон України «Про систему громадського здоров'я»;

Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання»;

Закон України «Про питну воду та питне водопостачання»;

Водний кодекс України;

Державні гігієнічні нормативи «Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97)», введені в дію постановою Головного державного санітарного лікаря

України від 01 грудня 1997 року № 62;

Державні гігієнічні нормативи «Радіаційний захист від джерел потенційного опромінення» (НРБУ-97/Д-2000), затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 12 липня 2000 року № 116; наказ Міністерства охорони здоров'я України від 02 лютого 2005 року № 54 «Про затвердження державних санітарних правил «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 травня 2005 року за № 552/10832.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує додаткового фінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу не потребує проведення публічних консультацій з громадськістю.

Проєкт наказу не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Відповідно до абзацу вісімнадцятого частини другої статті 3 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» його дія не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов'язаної з прийняттям нормативно-правових актів, що містять положення, спрямовані на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони, у тому числі додатків до неї, відповідно проєкт наказу не потребує погодження з Державною регуляторною службою України.

Проєкт наказу потребує погодження з Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України, Міністерством економіки України, Державною службою України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Національною академією медичних наук України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Проєкт наказу потребує здійснення державної реєстрації Міністерством юстиції України.

Проєкт наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної

діяльності.

7. Оцінка відповідності

Проект наказу стосується зобов'язань України у сфері європейської інтеграції щодо предмета правового регулювання проекту акта, зокрема, Директиви Ради 2013/51/Євратом від 22 жовтня 2013 року, що встановлює вимоги щодо захисту здоров'я населення щодо радіоактивних речовин у воді, призначеній для споживання людиною.

У проекті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; що впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Проект наказу не стосується питань інформатизації, електронного урядування, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного суспільства, електронної демократії, надання адміністративних послуг або цифрового розвитку, тому не потребує проведення цифрової експертизи Міністерством цифрової трансформації України.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта не матиме впливу на окремі регіони, на ринок праці, рівень зайнятості населення; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Проект акта впливає на громадське здоров'я населення шляхом визначення медичних вимог безпеки питної води за показниками радіаційної безпеки та санітарно-токсикологічного показника - «хлороформ».

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Населення	Позитивний	Реалізація проекту наказу сприятиме довгостроковому позитивному впливу на здоров'я людей шляхом встановлення вимог до контролю за показниками радіаційної безпеки питної води, сприятиме зменшенню радіологічних ризиків у середовищі

		життєдіяльності людини та підвищенню якості води, призначеної для споживання людиною.
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Гармонізація законодавства України у сфері безпечності та якості питної води з законодавством Європейського Союзу, зменшення кількості досліджень за певних умов, коли рівні значень параметричних показників протягом тривалого часу залишаються нижче встановлених.
Держава	Позитивний	Виконання зобов'язань України у сфері гармонізації законодавства Європейського Союзу

Міністр

Віктор ЛЯШКО

_____ 2024 р.